

რუსულსა და ადგილობრივ ენებზედ და დაუბრუნებია მცხოვრებელი.

* შინაგან საქმეთა სამინისტრომ 1899 წლის ხარკთა-აღრიცხვას შეიტანა 20,190 მანეთი. ეს თანხა გადადებული იქნება იმ წევრთა მენა მულეთა და სხვათა დასაჯლოდებულად, ვისი მიხედვით ხაზინას გარდაეცა.

* როგორც კითხველთა უწყყარად, ამ ახლა მომავალში ტფლისის მოხდებმა კრება ამიერკავკასიის გუბერნატორთა და ოლქის უფროსთა უწყევ ჩამოვიდნენ ტფლისში ქუთაისის სასამართლო გუბერნატორი გენერალ-მაიორი გერშელმანი, ყარსის სასამართლო გუბერნატორი გენერალ-მაიორი ოლენკოვი და ერევნის გუბერნატორი ბარონი ტრენგაუზენი.

* როგორც ამას წინადაც, გვერდით, შინაგან საქმეთა სამინისტრომ ტფლისის დედათა წმ. ნინოს სასაწვღებლის საქველმოქმედო სასაზოგადოებისათვის გადასდო 12,360 მანეთი. ეს ფული სხენებულ საზოგადოების თავჯდომარის გნ. მ. თ. გოლიკინის განკარგულებით ასე იქნა განაწილებული: ტფლისის წმ. ნინოს სასაწვღებლს მიეცება—8,900 მან., ქუთაისისას—1,400 მან., თელავისას—660 მან., ბაკისას—900 მან. და ერევნისას—600 მან.

* ამას წინადაც გვერდით, რომ ტფლისის სასაწვღებლო სასაზოგადოების ზოგიერთი მასწავლებელი შეუღდა გომლობა აღძრეს კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის წინაშე იმის შესახებ, რომ მათ ნება დაეთმოთ გამართონ რაიონისა და სხვა სხვა კითხვა იმ საკანისა, რომელსაც სასაწვღებლო სასაზოგადოებში ასწავ-

თთა ეროვნებათა ლაშქრობა. მთაწობის ბანაკის და მტრებს შიგნით იღვრა მალაღობრებიანი ვრცელი ქაღალდი.

ერთს ლაშქარს აუღმეთებდა ერთი დახელოვნებული მხედარი შებარებს ამ ლაშქრობის ქალაქში. მალაღობრების წყალობით ეს მხედარი მოგებდა მონაგოლთა დაბანაკებულს ლაშქრობას, რომლის მხედარი მთავარი იყო ისტორიაში განთქმული ნონინი ჩალატარამით მცველთა ვერ შეინახეს, ისე შეიპარა ჩალატარ-ნონინის კარავში და მძიმარეს დასცა მხავი და მოაკლვა ჩალატარ ისე, რომ ხმავე ვერ ამოუღლია. მკვლელი ლაშქრობის დაიძლია. ვერავინ ვიგოვ, რა მოხდა როდესაც გათენდა, კარავის მკვერლებმა ნახეს, რომ ჩალატარ მოკლული ეგდო კარავში. შეიქნა ერთი ალიოქოთი, ტრიოლი და ვივაჟ კარის მცველთა. ეს ხმაურითა რომ მონაგოლის ჯარის შემოსემა, მიზობდნენ ჩალატარის კარავში და რა ნახეს ჩალატარ მოკლული, შეჰქნეს ტრიოლი და გლეჯა. რადგან ვერავინ ვერ მიხვდა, თუ როგორ ან ვისგან მოკლეს ჩალატარ, მოახდინეს ძიება. ზოგი რას ამბობდა და ზოგი—რას. მონაგოლებს ვიგებოვნებას და რისხვას სახლავარი არა ჰქონდა. ყველა დარწმუნებული იყო, რომ ჩალატარ მოკლულია შინაშობილობით, მაგრამ ვინ უნდა ყოფილიყვნენ ეს მოლალოტენი? პოლის ყველამ ერთხმად დაიკვირა: „რადგან ქართულნი დიდს სასაჯელსა და გვირ-

ლიან. ეხლა ადგილობრივი გახვებები იწყებინან, ბან მზრუნველს ნება დაუბრუნეს და ამ დღეებში შეუღდა ვიხიან კიდევ ოლქების კითხვას. ოლქების წინათხვენი ყოველი დიდ სასამართლო 6 დღან 9 საათამდე. ყველა საგნების ლექციებზედ დასწრება ნახევარის წლით ეღებოდა ხუთი მანეთი, ხოლო ერთის რომელიმე საგნის ლექციებზედ დასწრება ნახევარის წლით 1 მანეთი. მსურველი შეუძლიან ჩაეწვიონ დედათა პირველ გინებაში. დირექტორთან (ლორის-მელიქიოვის ქუჩა) და ალექსანდრეს სამოსწავლო ინსტიტუტში თ. ჰ. ავაგიანთან (მიხილის ქუჩა. № 140).

* შაბათსეულმა შვეი უქვან, რომ ტფლისისადაც წყისა აკვალაში მიგერწვლა და წინაშეა სასაათის გამაწვარებელ სასაწვღებლო ტელეფონი გაქვით. შუაშობას ამ გვარა დასაბრუნებ.

* ტფლისის სასაზოგადოების საქმეთა სამინისტრომ მიუჩინა ნება ბუღალტრის ბანაკს, რომ ტფლისის გუბერნატორის განკარგულებაში ასაღდინას მისხარში აქნას გავსაწვადი.

* გაყვანილი სამაშენებლო სამკურნალთა საზოგადოებას წელს საზინადგან მიეცება 2,300 მანეთითა.

* გავსაწვადის სიტყვით, ბაქოში შესგავსა სასაზოგადოებას, რომელსაც აწავდა მამა-მხედრებსა წარმოება ექმნება. სასაზოგადოებას ეწოდება „სამხედრო-გავსაწვადის მამა-მხედრების მშენებელი სასაზოგადოება“.

* ას. მამ. -ს სწავლეს ბეჭდურბეჭდვას, რომ წელს მარტის თვეში ტფლისის სამაშენებლო სამკურნალთა სა-

მანისტროს მოხვედ ბანი ვიტყვია, რომელსაც სამანისტრო ჰქვანისა და კასიის სასაზოგადოებას გამოატარეს სასაზოგადოებასა გამო.

* ტფლისის გუბერნატორმა დაავალდა ტფლისის პოლიციის უფროსს განკარგულებაში მიიღოს, რომ იქნას, რომელსაც იარსებაში მუხარბატარის მამლის ვაჟ-ფთავება-განწმენდის საქმე აქვს მიხედული, დანიშნოს დოა, რომლის განკარგულებაშიც უნდა დასუფთავდეს და შეეფოს ეს მამული.

* გავსაწვადის სიტყვით მიწა-მოქმედების სამინისტრომ გადასდო 300 მანეთი გავსაწვადის სასაზოგადოებას მასწავლებლის ბ. დარკაველის განკარგულებაში, რომელსაც დაავალდა მისი შესაწვადი, როგორც ამბობენ და როგორც ამბობდნენ შესანახად ხილს.

* წარსულის წლის დეკემბერს, ტფლისის მცხოვრებმა დავით ჭავჭავაძემ განაცხადა პოლიციას, რომ ჩემი ქალი ეკატერინე, 16 წლისა, სადაც დაიბადა. პოლიციამ დაჰთანხმდა, რომ ქალი მოიტყუა ტფლისის მცხოვრებმა ილია თქელაშვილმა და ქალის მე-6 ნაწილი იმდებოდა. მე-6 ნაწილის ბოქალმა იძინა ილია თქელაშვილი და იმანთან ერთად კარგული ქალი. გამოძიება გამოტარდა, რომ ილია თქელაშვილი ცოლიანი კაცია, მოტყუებით წაიყვანა მატარებელი ჭავჭავაძის აქადა და ნაწილი აქადა და, თქელაშვილი მატარებელი იქნა მიტყუებული.

* 10 იანვარს, საღამოს 10 საათზედ, დიდუბურს მკვლელობა მოხდა. ამიერკავკასიის რაიონის გნ. დეპუტატის მოსამართლე-პირმა მარიშვილი ამ დროს ქარაწილიდან შინ მიიღო. განხდა იგი მონადირე შეხვდა, ერთ მთავარს ახავდა მცველი გარეული იხე ეცა. მარიშვილმა ხელი წავალა იხე და მიიღო მისი ნაწილი, მაგრამ მონადირე ხელი ჭრა, რის გამოც იმით შორის ჩხუბი მოხდა. მარიშვილმა ორივე მონადირე წაიყვანა, მაგრამ ამ დროს გამოიხდა სხვა ორი მონადირე და ჩხუბი განხალდა. ჩხუბის დროს ერთი მონადირე თანაგანმა ტყვიით დაუღია ერთს.

ლო, ქართლის ერისთავი გრიგოლ სურგულაძის შეხებმა ქარაგოლებს: „არა არს, ძმანო, ემი ბძობილისა, რამეთუ ჩვენ მცირენი ვართ და ესენი უმზარებელი არიან. და უკეთესი ბძობა უკეთ, ყოველთა მოგვეწყვიდნენ დიდებან მცირემდის, და უკეთეს არა ვებრძვით, მე ვგონებ ჩვენ უთავადობის (ეს იგი უფროსი კაცებს) მოგვეწყვიდნენ და ამო ლაშქართა არღარა; და უმჯობესიცა არის, რათა ჩვენ მთავარი მხოლოდ გავგვეწყვიტონ (ეს სიმკაცრე ლაშქრობისა ვადარჩეს მოუსრველად. გარნა შეგროვდა დღისა ვერ არს, რამეთუ არავინ არს მხსნელი ჩვენი თვინიერად იესო ქრისტეც, მე დავოცად ყოველად წმინდა მშობელი მისი, მარადის ქალწული მარიამ, რომელი მისია და უმეტეს ჩვენ ქართველთა ხათხავას. აწ ყოველთა სამსამი მუხელო მოვიდა რკოთა, შეუტრდეთ ყოველად წმინდა ღვთის მშობელსა და რომელთა ზეგრი ვუწყით ესთქვით შესხმა ესე მისი: „მოწყალებაჲ გრამ გავაგავდა ვერასოდესა ღვთის-მშობელსა და შეუტრდეთ“.

იმ წამსვე მათელი ქართველთა ბანაკი დაეარდა მუხლზედ და შეევედრა ღვთის მშობელს. ვინც ზეგრი იყო და ზეგრი მუხლზედ, ისე ზეგრი მშობლის სავედრებელი“ ლოცვა, ის მალთა კითხვობად, სხვები უხმებდნენ და მხურვალედ ლოცულობდნენ. ამასობაში მონაგოლთა გამძვინებელი ჯარი დაუხლოვდა ქო-

მარიშვილს, რომელიც იქვე წაიქცა, ხოლო მონადირენი გაიქცნენ. დაჭრილის კვლამ გამოვლენა ყურადღება მიიქცინა, რომელიც მშინვე პოლიციას აწიხებს ეს ამბავი. მარიშვილი რაიონის გნის სასაზოგადოებო ვაჭარებს, მაგრამ რამდენიმე წუთის შემდეგ გარდაიცვალა. პოლიციის გამოძიებამ აღმოაჩინა, რომ მარიშვილთან ჩხუბი მონადირეთა მიუღიათ რაიონის განხლებმა მხარებებს: პოლისტენს, ბიჭვინტის, გორშენაკს და კორალოვს. პოლისტენი გამოიხდა, თოფი მგ ვერაოდ მარიშვილსა.

* ქალაქის სასაზოგადოება და მსურველი ინსპექტორმა სხედნი იქნა აქნა ტფლისის გუბერნატორს, რომ 1 იანვარს, 11 იანვარზედ ტფლისში ყველად ავიდ ვახუ 12 კაცი და ხნავთა—სამიო.

* გუშინ მოაწინადა, მთავარ ნავარს ქუჩაზე ერთ სახლში (№ 14) აღმოაჩინეს ხუთი ყველით ავადმყოფი ბავშვი.

ძალაშის საბოლოო 11 იანვარი.

უქანსკენ ორის კრების ანგარიშის წაკითხვის შემდეგ, საბჭოს მისხნდა, რომელიც და რომელიც მხოლოდ დაეკლდა 1898 წ. 21 და 30 დეკემბრის კრებებს და რა მიზეზით.

თავჯდომარე, ამ დღეებში გარდაიწვალა ქალაქის საბჭოს ხმოსანი ნამყოფი მ. დ. როტინიანიც, რომელსაც დიდი დავაწილი მოუძღვის თავისი უნაგარო შრომით ჩვენის ქალაქის წინაშე. საბჭოს ვთხოვ, ვეხვედ ავტომით პატრუ სცეს განსვენებულის სახელს.

ეს წინადადება შეეწინარებულ იქნა.

გავსაწვადის წინაშე სამსაზოგადოებო მხედრების ტრაქტორების დაარსების ნებართვა აიღო ორბან კაცმა, რომელიც კანონიერი სახელობით წარმოადგენს.

მ. ხუდადოვა. გამოგება ყოველთვის გავსაწვადის ხოლმე ჩვენ, რომ ვისეს ნებართვას მისცეს ტრაქტორის გახსნის, ამ იმას როდის გვეკითხება, კანონიერი არის ასეთი ნებართვა, თუ არა. კანონი ბევრისასმეს თხოვლობდა ასეთის ნებართვისათვის: ტრაქტორის შენობის სივრცეს და მოწყობილებას, მისამსახურეთა წლით განხორბას და სხ. ვარდა ამისა ისაც მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ, ერთხან და იმავე ქუჩაზედ რამდენა ტრაქტორი და სხ.

ბანი ხოსროვა. ჩვენ ნება გვთავსებოდა სატრაქტორი დეპუტატის მიხედვით, როცა ვინმე მოწყობას წარმოადგენს, რომ ნება აქვს ტრაქტორის გახსნისა. რასაც ხმოსანი ზედდადივთ ამბობს, ეს საზოგადო პოლიციის საქმეა. ვინც უსარჩებს არ დაიცავს თავის ტრაქტორში, ერთის სიტყვით, ისე არ მოიქცევა, როგორც კანონი უჩვენებს, პასუხის ვახუბი იქნება მიტყუებული. ჩვენ რომ ტრაქტორების დაარსების ნებართვა მივცეთ ორს კაცს, იმათ ქალაქის ავტონომიას მოიტანენ მოწყობაში.

მ. უსტაყოვა. ამ საგნის შესახებ ჩვენ გვერად მოვიხდებოდა მსჯელობა, ამიტომ საჭიროა, როცა ვინმე ტრაქტორის ანუ სასაწვღებლო ტფლისის ნების თხოვლობა, ვამბობ ცნობებს შეგვედგინეს, რამდენი დუქანია იმ ქუჩაზედ და საბჭოს მოახსენებდნენ ხოლმე, რომ ეს ოქროა, რომლის დაარსებასაც ეხლა თხოვლობენ, მემდენე იქნება ამა და ამ ქუჩაზედა.

მ. ხუდადოვა. ბუღალტრის ქუჩა, რომელზედაც ერთ-ერთი ახალი დუქანი უნდა გაიხართოს, სასევა დუქანებით და კიდევ ახლის დუქანის მიხედვით როგორც შეიძლება. დარწმუნებული ვარ, საბჭო ნებს არ

დევ ქართველთა უწყალოდ დასახლავდ; კიდევ რამდენიმე წუთი—მიველი ქართველობა უნდა განდგურებულიყო გაშვებულ-გამცემულ მონაგობთა ხრლის ქვეშ. მაგრამ ამა საოცრება! ამ დროს ლერწმონად ვინადრე უფროდ გამოვიდა ერთი კაცი; მას ხელში გვიარა მიღებული ხობლი, სისხლით გასკრილი. ეს მხალი მდლო ასწავა იმ კაცს და რაც ქალა და ღონე ჰქონდა დაივიწყა: „მამა ქუშუმე ჩაღვარე! ეს სპარსული ფრხა ამას ამბობს: „მე მოვიკლი ჩაღვარე!“

ამის მხახველი და გამოვი მიხედვით ლაშქარს ვაზრ. გამოუდგენენ იმ უქანურს კაცს ასაქვარა, მაგრამ იგი ლერწმონისგან გაიქცა და დაიშალა. მაშინ მონაგოლთა ჯარი გარის შემოვიტყა იმ ლერწმონადიღილს და ცეცხლი შეუღდეს გამხმარს ლერწმონს ყოველ მხრიდან. ცეცხლის ალს ვერ გეყოლო იმ უქანურსა ალს ვერ და ლერწმონამ გამოვიდა გასაქვარა, მაგრამ გარის შემოვიტყდა გარის კაცებს და იკითეს და მიუცვენენ მონაგოლთა ჯარის უფროსებს: ქარმონს, ბიჩუისს და იოსურს. ამათ ჰქობეს: „როგორ მოკლეს ჩაღვარე ნონინი?“ და მან იხსენა: „აწ ვი მუღლი (ესე იგი სწავლული ჩამადანის სჯულზედ) და მუღლითა შირის საჩავალი ოქრო და წარმოშავნენ ჩაღვარის მოსაქვარა. წარმოვიდ და მოვედ დამით, მოკვალ ჩაღვარ-

ნონინი და დაიძიებ ლერწმონათა შიგა. მაშინ მონაგოლთა ჰქობეს: „ჩვერ რად გამოხვედ ლერწმონასგან, სადაც დამადულ იყავ და ან რა გაყვირდა: ჩაღვარე ნონინი მე მოვიკლიო?“. მკვლელმა უთხრა: „როდესაც ხშირ ლერწმონაში მდლო ვიყავი, უფროდ წინ წამოდდა უნაგარი დედაკაცი, გასაკარის მწვენიერებისა და მიიხარა: „ეს რა ჰქვირ, კაცი! შენ ერთი კაცი მოკვალ და ახლა შირის წყალობით იმ ერთს კაცისთვის მრავალი უდანაშაულო კაცები უნდა დაიხოს.“ მე ვუბახუებ უმზარებულს: „რა უნდა ვქნა, დედოფალიო?“, და მან მიბრძანა: „ადექ და წამომეყე მე; გამოდი ლერწმონისა და დაიძიებ; მე მოვიკლი-თქო ჩაღვარე და ამით გადადარჩენ ურატხვი ხალხი სიველისაგან“. მეც მაშინვე ავდექი, გამოვიდ იმ დედოფალს, იმან თქვენ წინ მაიყვანა და რაკ დავიყვირე: ჩაღვარე მე მოკვალ მეთუ და თქვენც დამინახეთ, მაშინვე უჩინარი გახდა ის დედოფალი და არ ვიყო; სადაც მოვიდა, აწ ვინ იყო ის დედაკაცი და ახლა, თუ მე თქვენ წინ ვდეგვარა.— ეს რომ მონაგოლებმა გაიკონეს, მეტად გაიკვირეს; ის მკვლელი მუღლით ხრლით ორად გასკრივს და მოკლეს; ხოლო ქართველთა ჯარი გადარჩა ყოველად წმინდა ღვთის მშობლის მცხოვრებით, რომლისა წმინდა-ღვთისმშობელი“ ვართ.

საქმის ის იყო, საიდან განდგინდებოდა ანდრესი...

დეკემბერი

11 იანვარი

პაპაბაზანი. 11 იანვარს მიხეილის მანქანა, ხელმწიფე იმპერატორის...

გელსინგოვსკი. დღეს გენერალ-გუბერნატორმა მიიღო ყველა წოდების დეპუტატები...

მინი. აღმინისტრატორის შვიდი სუდანი განაწილებულ იქნა...

მადრიდი. როგორც თავადაც განაცხადა, ტყვეების განთავსებულ ბინათვის ავგინალდო...

სტოპკომლი. მეფე უკეთ არის. ექიმები ამოებენ, რომ მეფე საქმეებისა...

პაიში. პალატა შეუდგა გარეშე საქმეთა სამინისტროს ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვის...

12 იანვარი

პაპაბაზანი. 11 იანვარს, პარლის შემდეგ, ხელმწიფე იმპერატორმა...

მისმა იმპერატორებითა უღიდებულესობამ ხელმწიფე იმპერატორმა...

ბრუსელი. მინისტრი პრეზიდენტი და ფინანსთა მინისტრი...

აიშინი. მიწის ძვარ არ შეწყვეტილა კიბარისისა და ფლიატრას...

პაიში. პალატა. დღესაც ამბობს, რომ თავის პოლიტიკაში ხელმძღვანელობს...

პაპაბაზანი. შინაგან საქმეთა მინისტრმა დადგინა: გაზეთი „რუსეთის ტრადიციის რედაქტორს და გამომცემელს“...

ლოსი და შეურყვევლის მშვიდობა ნობის დამყარებას: ამასთანვე წინვე...

ლოსის ხეობაში უცხოელთა ყოფნი ინგლისის მიერ ჩაივლილი იქნება...

საქმედიცია მომზადებულიყო 1898 წელს. სუდანის ექსპედიციის კარგად...

მინისტრი არაოდეს არ იყო წყნად, რომ თვისის სისუსტის მიუხედავად...

პაპაბაზანი. შინაგან საქმეთა მინისტრმა დადგინა: გაზეთი „რუსეთის ტრადიციის რედაქტორს და გამომცემელს“...

გამოცხადებული არის ეპისტოლე გარეშე საქმეთა მინისტრისა, უცხო სახელმწიფოთა წარმომადგენლებთან...

ლოსი და შეურყვევლის მშვიდობა ნობის დამყარებას: ამასთანვე წინვე...

გ ა ნ ს ე ა დ ე ბ ა ნ ი

ახლად დაბეჭდა წიგნი

ИСТОРИЯ ГРУЗИНСКОЙ ЦЕРКВИ

Книга I. Обращение картвельцев. 40 კაპ.

და ისყიდება წ. კოხტისა და ქაბულეთა მხანაგობის წიგნის მალაზიგებში...

С 1 ЯНВАРЯ 1899 ГОДА БУДЕТ ВЫХОДИТЬ В СВЕТЬ ВЪ ЖЕДНЕВНО, НОВАЯ ГАЗЕТА

„А С Х А Б А Д Ъ“

- 1) Телеграммы политическія и торговыя. 2) Мѣстная и областная хроника. 3) Торговля свѣдѣнія. 4) Объявленія казенныя и частныя.

Принимается подписка на 1899 годъ. УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ:

Table with subscription rates: Безъ доставки, Съ дост. и перес. (Monthly, 3 months, 6 months, 1 year)

подписка и Объявленія принимаются въ Асхабадѣ, въ конторѣ редакціи. Редакторъ-издатель З. Д. ДЖАВРОВЪ.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1899 годъ на ежемѣсячный литературный и научный журналъ РУССКОЕ БОГАТСТВО,

издаваемый Вл. Г. Короленько и Н. К. Михайловскимъ. подписанная цѣна: На годъ съ доставкой и пересылкой 9 р.

Въ С. Петербургѣ въ конторѣ журнала—уг. Спаской и Басковой ул., д. 1—9

Въ Москвѣ—въ отдѣленіи конторы—Никитскія ворота, д. Гагарина. При непосредственномъ обращеніи въ контору или въ отдѣленіе, допущается разсрочка:

при подпискѣ 5 р. или въ 1-му апрѣля 3 р. и къ 1-му іюля 4 р. или къ 1-му іюля 3 р.

Не приславшимъ доплатъ въ означенныя сроки высылка журнала прерывается. Книжные магазины, доставляющіе подписку, могутъ удерживать за комиссію и пересылку денегъ только 40 коп. съ вѣждаго годового экземпляра. Подписка въ разсрочку отъ книжныхъ магазиновъ не принимается. (5—3)